

Студенттер мен жас ғалымдардың
«ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ БІЛІМ - 2018»
XIII Халықаралық ғылыми конференциясы

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ

XIII Международная научная конференция
студентов и молодых ученых
«НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ - 2018»

The XIII International Scientific Conference
for Students and Young Scientists
«SCIENCE AND EDUCATION - 2018»

12th April 2018, Astana

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ**

**Студенттер мен жас ғалымдардың
«Ғылым және білім - 2018»
атты XIII Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
XIII Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«Наука и образование - 2018»**

**PROCEEDINGS
of the XIII International Scientific Conference
for students and young scholars
«Science and education - 2018»**

2018 жыл 12 сәуір

Астана

УДК 378

ББК 74.58

Ғ 96

Ғ 96

«Ғылым және білім – 2018» атты студенттер мен жас ғалымдардың XIII Халықаралық ғылыми конференциясы = XIII Международная научная конференция студентов и молодых ученых «Наука и образование - 2018» = The XIII International Scientific Conference for students and young scholars «Science and education - 2018». – Астана: <http://www.eni.kz/ru/nauka/nauka-i-obrazovanie/>, 2018. – 7513 стр. (қазақша, орысша, ағылшынша).

ISBN 978-9965-31-997-6

Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.

The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities.

В сборник вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.

УДК 378

ББК 74.58

ISBN 978-9965-31-997-6

©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2018

автомобильді таңдауға мүмкіндік береді.

Қолданған әдебиеттер тізімі

1. Арам М.А. Эффективность формирования структуры парка транспортных средств в условиях рыночной экономики : дис. ... канд. экон. наук: 08.00.05. - М., 2001. - 154 с.
2. Бойко Г. В. Методика оптимизации структуры транспорта для обслуживания городских пассажирских перевозок : дис. ... канд. техн. наук: 05.22.10. - Волгоград, 2006. - 162 с.
3. Жуков А.И. Разработка методики формирования парка подвижного состава автобусного предприятия : дис. ... канд. техн. наук: 05.22.08. - М., 2010. - 127 с.
4. Заруднев Д.И. Методика выбора автотранспортных средств для перевозки грузов : дис. ... канд. техн. наук: 05.22.10. - Омск, 2005. - 237 с.
5. Захаров Н.С. Влияние сезонной вариации факторов на интенсивность расходования ресурсов при эксплуатации транспортно-технологических машин / Н.С. Захаров, Г.В. Абакумов, А.В. Вознесенский, Л.В. Бачинин, А.Н. Ракитин // Известия высших учебных заведений. Нефть и газ. - 2006. - № 1. - С. 75-79.

ӘОЖ 578.900

ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ МҰНАЙ ТАСЫМАЛДАУ БАРЫСЫНДА ТУЫНДАЙТЫН МӘЛЕЛЕЛЕРДІ ТАҢДАУ

Хайров Данияр Гадилбекулы

khairov@bk.ru

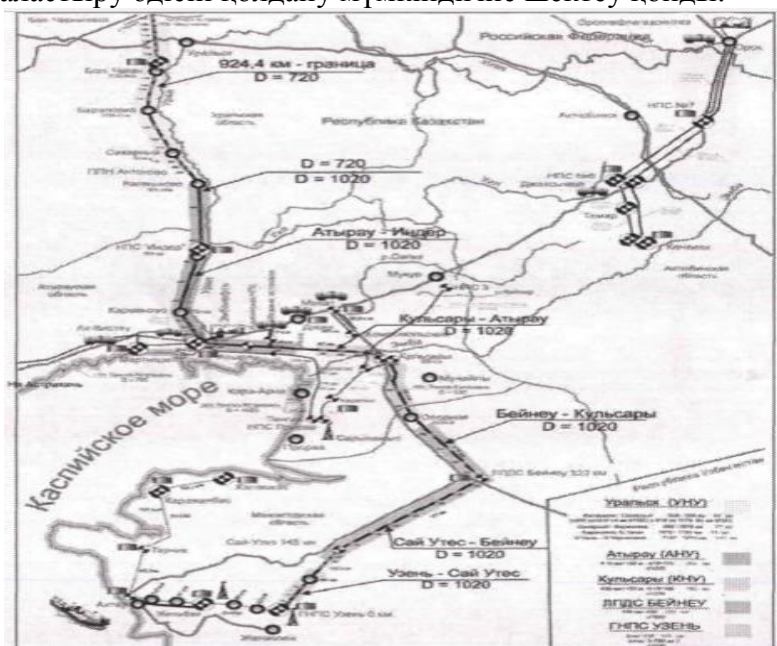
Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің магистранты, Астана, Қазақстан
Ғылыми жетекші- Г.Қ.Тайманова

Қазақстандағы мұнайдың басым көпшілігі құрамында парафиннің жоғары болуымен сипатталады, бұл мұнайдың да, сонымен қатар одан жасалған өнімдердің де реологиялық қасиетін төмендетеді, бұл оларды тасымалдау мен сақтауда белгілі бір қиындықтарды тудырады. Асфальтті аз парафинді тежеуші шөгіндіні және мұнайдың реологиялық (қозғалғыштығы, аққыштығы және т.б.) қасиеттерін жақсарту мәселелері. Қазақстан және басқа да суық климатты елдер үшін мұнайды магистральді мұнай құбырымен тасымалдау саласындағы өзекті мәселелердің бірі болып табылады. Тұтқырлығы жоғары және тез қататын мұнай мен мұнайдан жасалған өнімдерді құбыр желісімен тасымалдау үшін қайта айдаудың келесі тәсілдері қолданылады:

- 1) негізгі және аралық станцияларда жылуы бар (ыстық қайта айдау);
- 2) негізгі станцияда сорғы алдындағы жылумен немесе құбыр желісінде жол жылуымен;
- 3) сұйық тұтқырлығы төмен сұйылқыш қоспамен, сондай-ақ, сұйық газбен, сұйық мұнай газымен;
- 4) үстіңгі-белсенді заттардың жынтқы қосындысымен;
- 5) су қабатымен, соның ішінде мұнай ядросы мен құбыр қабырғасының арасындағы сақиналы қабатпен;
- 6) мұнайды қайта айдау:
 - құрылым беріктігін төмендететін жылулық өңдеуден кейін;
 - депрессорлық қоспаны өңдеуден кейін;
 - жылу бұзылуын өңдеуден кейін.

Қазіргі уақытта Қазақстандағы жоғары парафинді және тұтқырлығы жоғары мұнайларды қайта айдауға арналған негізгі экспорттық мұнай құбырларына Өзен – Атырау – Самара және Құмкөл – Қарқойын – Шымкент магистральді мұнай құбырлары жатады. КТК-ға тұтқырлығы және қату температурасы төмен теңіздік мұнайлардың тиелімі және Омск – Павлодар – Шымкент мұнай құбырларына қату температурасы төмен батыс сибірлік мұнайларды жеткізудің тоқтатылуы тұтқыр мұнайларды қайта айдауға арналған негізгі

экспорттық мұнай құбырларына Өзен – Атырау – Самара (Сурет-1) және Құмкөл – Қарқойын – Шымкент (Сурет-2) магистральді мұнай құбырларындағы тұтқырлығы төмен сұйылтқышпен араластыру әдісін қолдану мүмкіндігіне шектеу қойды.

1 - сурет -Өзен – Атырау – Самарамагистральді мұнай құбыры

2 - сурет-Құмкөл – Қарқойын – Шымкент магистральді мұнай құбыры

Эксплуатациямен байланысты ескірген жабдықтар, көлік мәселелері оларды жаңа жабдықтарға ауыстыру жолымен түбегейлі шешімін табады. Алайда қабылданған шешім үлкен капиталды шығынды талап етеді және оны аз уақытмагистральді мұнай құбырлары бойымен тез суынатын парафинді мұнайларды тасымалдаудың перспективалы технологиясын дайындау.

Шолу талдау мұнай құбырының көрсетті құбырлардың 70% орналасқан, тозған жай-күйі (ылғалдылық, коррозия т.б)

3- Сурет - Мұнай құбырларының қазіргі жағдайы

Құбыр желісі көлігін дамытудағы ілгерілеу жаңа ғылыми-техникалық негізгі жобалауларды, құрылыстар мен магистральды мұнай құбырларының эксплуатациясымен қоршаған ортаны қорғау бойынша іс-шаралар кешенін өткізумен тығыз байланысты. Мұндай шаралар қоршаған ортаның ластануын айтарлықтай төмендетуге, тіпті ісжүзінде жоюға мүмкіндік береді. Осылайша мұнай құбырының құрылысы мен эксплуатациясы қоршаған ортаға жергілікті көлемде әсер етеді. Алайда, экожүйеге жергілікті ластанудың әсерін бағалау үшін апатты жағдайдағы зиянды заттардың таралуы мен бөліну қарқынын зерттеу қажет.

Мұнай тасымалдау құралдарын әзірлеу және пайдалану тиісті орындарда ықтимал апаттардың туындауына байланысты ықтимал қауіптердің өсуіне алып келеді. Жерге және су қоймаларының беттеріне төтенше мұнай төгілуі елеулі экономикалық және экологиялық залал әкеледі. Сондықтан ықтимал қауіптерді барабар бағалауға байланысты проблемалар туындайды. сондай-ақ ықтимал шығындар мен шығындардың алдын алу жөніндегі шараларды қабылдау. Бұл тапсырмалардың шешімдері үдерістің ажырамас бөлігі болуы керек. Тиісті аймақтағы әлеуметтік-экономикалық кешен ретінде қауіпсіздікті басқару.

Қолданған әдебиеттер тізімі

- 1.Надиров,Н.К. Нефть и газ Казахстана- Алматы: Изд-во:” ғылым ”, 1995
2. Губин В.Е. Губин В.В: Трубопроводный транспорт нефти и нефтепродуктов –М.:Недра, 1982;
- 3.Исследование реологических свойств западноказахстанскихнефтесмесей и возможности их транспортировки по нефтепроводу Атырау-Самара без подогрева: Институт химии нефти и природныхсолей НАН РК. - Атырау, 1999. - 120 с